

Any I Núm. 3

17 Janer 1908

DE TOTS COLORS

REVISTA POPULAR

Redacció y Administració

PASSATGE MERCADER, 10. INTERIOR

Sortirà cada Divendres

Suscripció: dues pessetes trimestre

Numero solt: quinze centims

TEATRE INTIM. UNA ESCENA
DE LA LLANTIA DEL ODI.

III PLECH DE 18 PÁGINES
LA LLANTIA DEL ODI

La mà de mico

(Acabament)

En el nou cementiri, a un parell de milles de la casa, els pobres vells váren enterrar a llur estimat difunt, y s'entornaren, tot seguit, a la llar, plena d'ombra y de silenci. Tot havia passat, ab una rapidesa tal, que, ab prou feines, se havien pogut comunicar mutuament les terribles impresions sotertes aquells dies. S'estaven com a la expectativa d'algun altre fet imminent, d'algun prodigi que'ls aliviés de la feixuga càrrega que pesava demunt de ses febles espatlles.

Però els dies passaren: la espectació va cedir son lloch a la resignació; resignació sens esperança pels pobres vellets, alguna volta anomenada, impropriament apatia, a penes si bescambiaven algunes paraules, perque no tenian res que dirse y els dias s'esmunyien, per ells, en una mena de fastigueig mortal.

Més, véusaquí que una setmana després del fatal aconteiximent, en White va despertar-se soptadament, va allargar la mà y va trovar-se sol al llit. Eren altes hores de la nit. Una foscor profunda envoltava la cambra: y del cantó de la finestra ne venien gemechs mitg ofegats. En White s'assequé en son llit y va parlar l'orella.

—Apa, dòna, vina! — va dir tendrement. — Mira que't pots refredar!..

—Encare té mes fret el meu fill! — va respondre la vella senyora, plorant ab amargor.

La remor dels plors s'esvahí insensiblement en les orelles d'en White. El llit era calentó y els ulls se li tancaren atuhits per una sòn imperiosa. Va tornar-se a dormir ab un sòn agitat, fíns al moment en que un crit esgarriós de sa molier el va despestar tot sobressaltant-lo.

—La mà! — cridava ella. — La mà de mico!..

En White, alarmat, s'alsà dient:

—Ahont?... Ahont es?... qué hi ha?... qué tens?..

La senyora White avensá cap a n'ell, tot ensopegant ab els mobles.

—La vuy!... — va dir ella, tranquil·lament — Oy que no la has llensada?...

—Es aquí, a la tauleta de nit, — va respondre'l seu marit estupefacte. — Per qué?

La vella senyora reya y plorava a la vegada.

—He tingut una pensada que... — va dir febrosament — no sé com no hi havíem atinat!... Y tú... sembla impossible que no se't hagi acudit, eh?...

—Acudit què? — preguntà ell.

—Que ja no't recordes que's poden demanar tres coses? — insinuà la senyora White — Nosaltres no n'havém demanat més que una.

—Que no'n tenim prou ab aquesta, Jenny? — quasi udolà el marit.

Nó — va cridar triomfalment la vella senyora — ne demanarém encare un'altra. Pren la mà y demana que'ns tornin al nostre fill, viu com abans! ..

En White va descotxarse y tremolant de fret y tot consternat va dir: — ¡Oh, Deu!... que ets boja?...

—Agafa la mà... cuíta!... Agàfala ben fort y demana!... Oh! el fill meu! Jo vuy que'm tornin al fill meu.

—Això es una follia y un crim! — barbotejà ell.

Per qué?... — va cridar ella.

—Que ja no te'n recordes de la manera que va morir el nostre pobre fill? El volant de la màquina grossa'l va agafar!.. quin horror!.. Va quedar trocejat! Ja saps que ni'ns el váren deixar veurer!

—Jo't dich que ho demanis!.. — va udolar ella.

—Que mon fill torni a la vida!... — va cridar en White, de sopte, com prè de la exaltació de sa molier, després d'haver agafat la mà de mico.

Tres cops sonaren, aleshores, a la porta del jardí.

—Es ell!...—va cridar la mare. Sents? Es el meu fill que truca a la porta de casa seva!—y corrent escala avall, com una boja, va desaparèixer en la foscor.

Ell va encendre llum, la va seguir y la va trovar forcejant per obrir la porta del jardí.

—No puch! No puch!... ajúdem.

—No—digué ell --Demano que el meu fill siga mort y que reposi en pau!...

Ella, aleshores va lograr obrir la porta y res.... El jardí, il·luminat per un hermos clar de lluna, va apareixer a sos ulls com un païssatge d'ensomni.

W. W. JACOBS.

Traducció de Salvador Vilaregut.

EL CAMÍ

—Arri, arri tatanet
Anirèm a Sant Benet,
Comprarem un formaxet,
Per brenar, per sopar,
Per la ...

Les darreres paraules de la cansó moren ofegades per la veu del pare que ab geste autoritari mana:

—Estigues quieta, si pots!... Tot el sant vespre que baladreges ab veu d'espinguet el ditxòs estirabot, privantme de llegir... Ets pesada! quan comenses!—Després, adonantse que els ulls de la pobre nena comensen a humitejarse, afegeix procurant suavisar el tó.—Bé no ploris que no m'he enfadat pas per això!... Apa, prou, que ja deu ser hora d'anar a dormir... Corre, avisa a la Teresa que t'hi

dugui, però abans fesme l'amistat; que es molt maca la nena y el papà, si creu, li comprarà forses coses boniques...

La nena tota conmosa en mitg del menjador,—el cavall de cartró caigut en terra,—ferida per l'accent del seu pare, romp a plorar desconsoladament, amagantse el rostre entre les mans...

La mare,—impresionada per l'escena,—pera calmarla l'agafa entre sos braços, l'asseu a la falda y boy gronxantla suaument li resa a cau de orella:—No ploris tontota que no t'ha renyat pas el papà... La mamà no ho vol que ploris, sents?... Tant maca que ets, si't vegessis are, uyl!...—A cada nou bès de la mare, el plor de la nena esdevé mes dèbil; un cop asserenada del tot, aixeca son caparronet y al ensemps que els seus ulls negres esguarden amorosament els ulls —també negríssims,—de la bona mare, y que les manetes acaronen dolsament el rostre aymat, els llavis formulen ab malícia, un pensament. Ella no ho vol, no, que la Teresa la porti al llit; que ella només estima que a la mamà. Oy que sí, oy que sí que li durà aquet vespre?... Y tota ella se ilumina de goig. La mare, cor-presa, no vol dir un no. Però no més per avuy, ¿eh? Que no està bé que les nenes se malvesin ..—Y are a fer l'amistat al papà.

La nena, ab el somriure als llavis, s'apropa a n'el pare que, sense alzar els ulls del diari li allarga una mà blanca, d'ungles lluentes, tallades de fresch, enjoiada ab un valió solitari, que ella,—mitg vergonyosa,—besa tímidament; la blanca mà esbossa elegantment una carícia en les fresques galtes de la nena y se deixa caure ab geste displicent, com fadigada de tot aquell exercici ..

La nena arrenca a córrer perseguint a la mare. Abdues desapareixen jugant del menjador.

—Escolta, Carles: no ho vuy que la

tractis aixís a la nena, ho sents? No ho vull!...

Sorprès per les paraules de la seva muller, en Carles aixeca el cap del diari que encare segueix fullejant y ab veu cansada respon:

—A que bé are tot això? Que li he fet a la nena?... Ah! potser l'he avisada que no moguéss aquell terrabastall; me molestava pera llegir y...—calla, no sapiguent com continuar, ab la mirada perduda entre els mil objectes del *bufet*.

—No, no es per això sols; es per tot... no se com explicarho!...—Era veritat. El pensament que, boy despullant a la nena, l'havia sobtada fiblantli el cervell, are, al trobarse frech a frech del seu marit, no sabia com formularlo.

—Sent aixís, te prego que no'n parlem més,—fa en Carles, donant per acabada la conversa y entregantse de nou a la lectura del diari.

Ben debatut, en Carles tenia rahó. Perqué discutir si al capdevall tampoch ell la compendria? Ab gestic de desconsol, se deixa caure en el silló de costúm; com que fa fret l'apropa al braser y aixís, ben arraulida, tracta de lligar les idees... Recorda les paraules d'en Carles a la nena: «... si creus, el papà't comprarà forses coses boniques». Cap petó, cap abraçada, d'aquelles que surten de lo mes pregon de tot de l'ànima, devant el desconsol de la pobre criatura; tant sols una promesa de juguets, de lleminadures!... ¿Aquell epissodi, potser insignificant en sí,—però que tots els dies se repetia, are d'una forma, are d'un altra—no era prou pera jutjar del caràcter de'n Carles y de les seves intencions respecte a la filla? Les pressentí clarament: quan la nena fora més gran la tancaria a tota pensió a un col·legi de luxe,—com calia la seva posició,—ahont li omplirien el cap de tot lo que fos moda ensenyar aleshores... Al sortir del col·legi per entrar de nou a casa, ells,—els seus pares,—la durien als tea-

tres, a les reunions, ahont hi trobaria joves que la pretendrían; se casaria,—mitg per amor, mitg per conveniencia,—ab un d'ells y després... oh, després ja tant se valia!... Aquell vespre, qué hi pressentia de monstruós en el fons de tot això que la feya tremolar com la fulla a l'arbre? Els matrimonis que conexia, no menaven els fills pel mateix viarany, com una cosa natural? ¿Els seus mateixos pares, no l'havien pujada d'aquella manera? Donchs qué la torturava?

Movent nerviosament els llavis, els ulls plens de llàgrimes, mormolà convensuda: «No; es fals, no els estimen als fills tota aquesta gent; no els donen res: ni cor ni ànima!... els miren com una de les tantes càrregues que neixen del matrimoni y que es precis aguantar... Quin fàstich!...» Y pensà ab íntima satisfacció que si ella no fos una mare com aquelles mares, la seva filla tampoch fora una noya com aquelles noyes...

Calia, donchs, cercar un camí pera el pervindre. Però quin?... La nena, al pregarli que no la abandonés en mans de la Teresa y que la acompanyés ella mateixa al llit, ¿no n'hi havia senyalat un?... Si, sens dupte si: no entregarla may a mans estranyes, estimarla forsa, forsa, prepararla pera ser més endavant una bona esposa y una bona mare pera casarla finalment ab un home sà, bó, que la sapes compendre... En una paraula: ensenyarla a viure noblement! Que hermosa y gran la seva misió... Y mentres en Carles,—el marit,—s'arregla per anar a pahir el sopar,—segons ell afirmava,—y pera matar alegrement la nit,—com en realitat succehia,—la bona mare medita les flors y les espines d'aquell camí que, instinctivament, la filla li havia senyalat.

MANEL CREHUET PARDAS.

SONETS D'AUTUMNE

*Ah! laissez-moi, mon front pose sur vos genoux,
goûter, en regrettant l'été blanc et torride,
de l'arrière-saison le rayon jaune et doux!*

BAUDELAIRE.—Chant d'automne.

MATINADA

A MANUEL RAVENTÓS

*Oh süau, oh dolça, oh tebia matinada autumnal,
dels primers krissantemus tens la colò esquisida!
Els krissantemus blancs qui d'un or capvespral
son espurnats, y s'obren dins la verdó esgroguida...*

*Oh com els aires fins d'aroma sens aroma,
besan ma testa núa qui crema del somnià
Un raig de sol travessa una enrosada broma,
y oh quin encis de llum pel mon fa rodolà!*

*Y penso ab tu, escullida, qui ets abrilenca, y ets
com les aigües qui tresquen, y els brancams inquieti,
una delícia viva qui fou tota amargura!*

*Y en una visió clara te reig venir somrient...
Y els krisantemus blanchs, s'inclinan gracilment,
y un carmesi d'enveja els trenca la blancura.*

CAPVESPRE

A EUGENI D'ORS

*Or autumnal daurant els verds qui moren
dins la serena d'un capvespre d'or
Melangiosos els fullatges ploren
y un marbre antich somriu entre llur plor.*

*Oh marbre antic d'una blancor perduda,
dona soperba y núa als ulls mortals
qui romangueres a tot'hora muda
fins en el triomf dels jorns primaverals,*

*are somrius al plor de lo que fina
vora la teva nuditat divina
vora'l miracle august de ta hermosor!*

*Oh dona viva de mon viu amar,
tu qu'ets mes bella que aqueix marbre encar,
tindràs somriures vora ma tardor?...*

FRANCESC SITJÀ Y PINEDA.

May com are,—sempre segons la meua manera de veurer les coses,—la tasca del *Teatre Intim* havia estat tant profundament educadora de les multituds. En les anteriors gloriuses campanyes d'aquesta institució, sempre un alt sentit artístich la guiava. Sempre el bon gust y molt soviut l'acert l'havien coronada. May l'obra del *Teatre Intim* havia mort ofegada en la buyor: certa part del públich prou la fruhia y prou ella, indirectament, era la causa de que s'observés en les nostres empreses de teatre, massa mercantilisades, un cert desitg de perfecció que de tant en tant se manifestava o pintant decoracions o estrenant certes comedies, que, deu anys enrera, haurien esglayat fins a n'aquells empressaris mes atrevits!...

En Gual, en vista dels profitosos resultats obtinguts, podia estar content de la seva obra. Mes, encare, no era pas complerta del tot la missió del *Teatre Intim*. Mancava dirigir-se al gros públich, al gran públich y intentar ab un supréu esfors, que la normalitat del bon gust fos patrimoni de tothom. Calia, per fer transcendental l'obra de'n Gual, que esdevingués ben popular. Fugir de boyres y misteris y presentarse franca a tots els ayres y exposarse a totes les converses... Es clar que aixó no fora, ben mirat, teatre íntim, en el primer intent de les paraules, mes, al capd'avall fora bon teatre y bon teatre per tothom... Y val la pena de sacrificar primitives pensades y rebeldies quan, com per miracle, ens adonem de que no som tant sols ni tant incompresos com ens creiem de bell comensament.

Aixís s'ha fet aquesta temporada. En Gual, l'esquerp, el solitari, armat cavaller de l'ordre de bellesa, ha pujat al escenari popular del Romea a lluytar, esquisidament, ab el públich devegades un xich massa instintiu y ben sovint molt mal acostumat d'aquella casa. Y

fins avuy, se pot dir que el bon gust va venent dintre d'aquell teatre...

La primera sessió va ser un éxit. Aixó es el fet. Pero lo transcendental es aixó altre: que la primera sessió va repetir-se dies y dies y que, poch a poch, tothom va trovanthi solta en la delícia de veurer ben representada una obra interessant... L'enemich,—l'esplendidesa y el bon gust,—s'ha ficat, donchs, en la cova ahont viuen de brasset Madona Rutina y Missenyor l'Esquifiment... Tant de bó que sempre la victòria sigui pels nostres predilectes! Ne sortirem guanyant tots plegats y a la llarga fins els mateixos empressaris se'n convencerien de que, en els temps que correm, ja no val ferse l'orni en aquestes materies!

En la segona sessió del *Teatre Intim* que va tenir lloch divendres passat, va estrenarshi «La llàntia del odi», tragedia de Gabriel d'Annunzio traduïda al català per en Salvador Vilaregut.

Fou presentada y dirigida divínament y sols elogis mereixen en Gual, director, en Vilaregut, traductor y en Brunet, pintor, que, en la seva decoració, tant justa de color, plena d'acerts, va demostrarnos novament que es, d'entre els joves, un dels que mes prometen boy donant ja moltíssim.

En quan a la interpretació del obra, abans que res, cal esmentar a la Margarita Xirgu, aquesta nova actriu, que va tenir moments d'una gran fortalesa. La Jarque va estar bé y en quan a la Baró, la Faura, la Cazorla y la Forest, compliren ab bona voluntat. Però, la Cazorla, hauria de procurar dominarse un xich la veu que desentona potser massa sovint... Però, la Baró, hauria de revellirse una mica aquella cara que prou que's coneixia que no ha vist passar tants anys com li acumula en d'Annunzio desde Italia... Y a la Forest, l'estudiosa, li dirém que may l'havíem

vista declamar ab tant discreta justesa...

En Vinyas, si hagués estat més sobri me hauria plagut més. Aquell serpaire, en Daroqui, va tenir un moment, al final de la escena, de veritable eminència. En Tort, fent els possibles per arribar, artísticament, al espectador y conseguintha sovint... Y tots, homes y dones, si bé en conjunt no arribaren a les altures de l'obra grandiosa, en cambi's mantingueren entonats y discrets, fins en aquells moments de més perill...

Y prou.

Y de l'obra, no'n parlo? No. No'n parlo. Prou que els nostres lectors tindran ocasió de fruirla per si mateixos y apreciarla en lo que val. Y si la van a veurer, més a més, jo'ls demano que no per xò deixin de llegirla. Que «La llàntia del odi» es una obra de tal naturalesa, que feta pels nostres actors, pert bona part de les seves infinites belleses. Ha fet molt bé en Gual de posarla en escena y jo soch el primer d'aplaudirli la pensada. Però consti que, ab tot y la bona voluntat dels actors que el secundaren, no va conseguirse pas arribar tant lluny en emoció com calia... Aquell final magnífich, però que el públich va rebre ab certa fredor, no'ns allissona a tots plegats?

Pàgines festives

ELS NENS

S'ha dit y repetit, en tots els termes, que'ls nens venien a ser una mena d'angelets sense ales que 'l bon Deu envia a la terra pera recompensarnos dels mals de cap que les persones de quinze anys per amunt tenen a bé donarnos; s'ha cantat tant y tant la gracia que brolla dels seus actes y de les seves paraules: les seves malifetes han estat rigudes y celebrades ab tanta de exageració, que no estranyaria, que al apareixer aquestes ratlles, alguna ànima

sensible 'm prengués per un nou Heròdes, el barbre rey que segons contenen histories veritables, volia exterminar fins la llevor de les criatures...

Ni una cosa ni l'altre, estimat llegidor; si bé l'entusiasme no'm portia ab lamentable extrèm de donar als nens el dols nom de nius, —com fan mes de quatre,—sento, en cambi per ells una discreta simpatia... y us puch assegurar y tot que alguna que altre vegada m'he enternit devant de un Patufet que ab ignoscencia digne de millor causa y pera jugar, m'estirava ab veritable frenesi els cabells o qualsevol altre part sensible de la persona... l'àngel de Deu!...

Feta aquesta petita aclaració pera allunyar de mi tota sospita, crech que podré desde are, deixar que la ploma corri ab llivertat sense por a que las meves paraules s'interpretin malament.

Deu me'n reguard de negar l'existència de criatures que un, al veureles, se'n sent tant encisat que acabaria per menjarseles a carícies sino fossin amatents a treureles del devant!... Els pares d'aytals prodigis, obren molt santament al dir, si aneu de visita a casa seva: «joh el meu Carlets, o la meua Maria! Es una monada, una veritable monada y mes aixeriit!... Si sembla mentida!... Pels anys que té tothom se'n fa creus!... Ja veurà, ja, quin 'una se'n va empescar l'altre dia!...» Y els afortunats pares us contenen ab rostre rialler y veu conmosa lo que'l seu Carlets o la seva Maria va fer l'altre dia y l'altre y l'altre... fins arribar, just, al dia del naixement del protagonista... Vosaltres, pobres màrtres!... seguiu l'inversemblanta successió de fets procurant somriurer discretament y procurant disimular algùn que altre badall inoportu, quan velaquí que a n'els radiants pares se'ls acut presentarvos el petit hèroe: donen les ordres convenients a la mainadera y al cap de poca estona ja veyeu apareixer,—aquí caich, allà m'aixeco,—una mena de cosa d'uns tres pams d'alsada, engiponada ab una tela que'n els seus bons temps degué ser blanca,—(Oh la funesta mania de vestir de blanc, el color mes delicat, a les criatures!),—ab més mochs que nas y més brutícia que cara, que'ls bons pares reben ab devasall de festes y abrasades... Y desseguida l'agafen d'una mà y plens d'il·lusió us el posan a tret... llavors vosaltres,—pera no fer el des-

menjat,—pronuncieu un «jah!» que tant pot ser d'admiració com de quansevol altre cosa... alceu l'infant ab compte y mentres ell vos esguarda ab ulls rodons y mueca displicenta, depositau en els seus molsuts llavis dos o tres besos y de pas vos empassau sense parpellejar,—també pera no fer el desmenjat,—un bé de Deu de moch, mitja presa de xocolate, un boci de pa sucats ab oli y les acavalles llefiscoses d'un carmetlo... El nano,—prescindint de tothom,—entra en funcions y el saló abans tan quiet, mireulo convertit en camp de batalla, una cadira cau aci, un altre cau allà, un sofà mitg tombat... Imposible seguir la conversal Imposible fer callar al petit hèroe; quan mes diréu mes enrenou moural y per últim lo inevitable en semblants ocasions: la trencadissa d'un gerro... l'afortunada mamà s'aixeca d'una revolada cridant y perseguint al caganiu que pera fugir fa caurer el gerro parió... més crits, més esvalot per part de la mamà; el papà,—d'instints mes pacífichs,—pretén defensarlo; la mamà, al veures escomesa, puja de tò y venta al petit hèroe una llisada de les que deixen senyal... Quan el patarrell mes vermell que un prebot, desapareix del saló plorant y xisclant sorollosament en brassos de la mainadera, el papà y la mamà se les tenen qu'es un gust... Vosaltres,—impressionats,—loqueu el dos boy pensant que a cada nova visita's deu desenrotllar la mateixa escena ab la sola variant que un dia paga la festa el mirall, l'altre el test, l'altre la bombonera y aixís succesivament...

Y aquest cas es,—com si diguessim,—un tros de cel al costat d'altres que us podria contar si l'espai m'ho permetés... fèuse carrech que el petit prodigi d'abans no era ni del tot mal criat ni del tot lleig...

Hi ha nens que semblen talment micos vinguts a menos: son gen's en l'art d'empescarse diabladas pera martiritzar al pròxim que cau a les seves mans... Al minut de conèixer, ja se us enfilen per les cames, ab gran perill de l'integritat d'els pantalons; us fan—ab una barra de regalecia, mitg mastegada,—pessigolles a la punta del nas; us treuen el mocador de la butraca, s'hi freguen ben a gust les sabates, després s'hi moquen y—lo qu'es pitjor,—us hi fan mocar a vosaltres si us plau per força; us demanen cèntims, us escarneixen y aixís per un istil... y els babaus dels pares, devant aquesta invasió hi riuen que es un

gust tot murmurant: «¿Que hi farém si es l'edat?»

Deu no permeti,—est mats llegidors,—que may els tráguls de la vida us portin a raurer en un p's ahont els vehins del damunt tinguin qu'axalla; creyeume,—parlo per exper. enc'a,—es dantesch. Desde bon dematí fins a ben entrada la n't no sentireu altre cosa que gemechs y baralles matissades am un qu'a'tre cop maternal o paternal... El vostre recull i dormitori's concertará,—per art de bruixeria,—en frontó desenfrenat... El vostre pacífich menjador, en cambra del joc del diavolo y si may us atrevís a protestar, donen la tranquil·litat per ben perduda:... quan sortiren al carrer caurà del cel una paperina plena d'aigua, o una escup'nada o bé quelcom pitjor... Y posarán saró a l'escala pera ferosa baixar mes depressa pero ab menys seguretat que d'ordinar'...

Cont'nuar per aquet camí seria cosa de may acabar y per avuy jo us he cansat prou... Molla salut us desitjo y fins a un altre que Deu permeti siga prompte.

ALEGRIA.

Full de dietari

Veig un casalot sota la cinglera;
ennegrit pel temps no sé pas que vetlla...
Vetllará, qui sab! eixa afrau feresta
que el Ter rondinós entre somnis rega,
o la serenor d'eixes castanyedes
que dels carenalls les vessants vesteixen?

Ja hi endreso'l pas... el viarany serpeja
mostrantme l'abim sa gola negrenca.
Quí'l bastí aquest niu d'àligues terreres
en lloch desolat de la terra verge?
Quí'l deurà habitar, un anacoreta
o un pobre pastor? Trista fi la seva!

No l'habita, no, cap anacoreta
ni cap trist pastor. Quan el camí trenco
tres o quatre infants marge enllà terregen;
al ombriu del pou fila una vellela
boy rodant el fus que'l canem moixella
y abaix al quintà dos homes feynegen.

*Els infants, poruchs, fugen vers la cleda;
l'àvia atura'l fus y'm dona conversa
y en l'ampit negrós de xica finestra
rega un test rublert de clavellineras
la jova gentil boy cantant alegra.*

ANTON BUSQUETS Y PUNSET.

Ens es à passant un cas verament inexplicable: *Bolva* ha desaparegut!

L'última nova que d'ella's coneix, es la de que la nit del diumenge passat algú la vegé a la sortida del teatre Liceo, abrigada entre'ls rinxos finíssims del cabell ondejat y castany d'una molt hermosa dama.

Fòra d'això, ni dintre'l barret del mestre Franz Beidler, ni al fora de Sant Jaume, ni a la «Maison Doré.», havien trobat rastre de la pobre *Bolva*.

Les cople de cegos confessen ab tristesa que tampoch ne saben res... Ahont serà?... Ja ho havèm dit: la seva sort resta absolutament misteriosa.

Tant sols ens ha quedat d'ella una poesia que, segons sembla, sigué escrita moments avans de la seva desaparició, y que ha sigut trobada al peu d'una llar fumosa, existent en la cambra bohemia y trista d'un vell músich de carrer, ja retirat de l'ofici.

Oh, pobre *Bolva*! Tant bona, tant intel·ligenta, tant estimada de tothom!

Aquí teniu el seu darrer treball que, encar que molt incompreensible, dona una mica de llum, obrint el cor a l'esperansa de que la seva desaparició sigui deguda a haver *Bolva* emprès un dels seus célebres viatjes, paradoxals y romàntichs.

III. | |

La nit... La selva... Oh excelsitut!
Africa, Africa llunyana,
terra de sol y quietut!...

Es mitja nit... La tramontana
venta les cendres de la llar...
Al lluny ressona ab melangia
la mitja nit al campanar,
del temple de Santa Maria,
Santa Maria de la Mar!...

Adeu!... Adeu, oh Barcelonal
Jo m'encomano en mans del vent.
Ay, terra d'Africa, que ets bona
sentida aixís llunyanament!

Búfa la ratxa, pujo enlaire!...
La ximeneya dú al terrat;
sento el panell que, grinyolaire,
volta com un esperitat!

Ja hi soch... Oh nit!... En la penombra,
passen fantasmes sanglotants
y cavalcant dalt de l'escombra,
bruijots y bruixes flamejants!

Búfi mal vent de tramontanal...
Passi la llarga ratxa arreu,
com una folla caravana!...

Adeu Ciutat!... Adeu, adeu!

La nit... La selva... Oh excelsitut!
Africa, Africa llunyana,
terra de sol y quietut!...

DOS AMORS.—Novela per Antón Busquets y Puñset.

Jo no sé pas d'ahont es fill en Busquets però penso que ho té d'esser d'algun poblet de les conques del Montseny. Tant es l'amor que sent per aquella hermosa montanya, que més sembla l'enamorament d'un fill del país que no pas el d'un artista. Diguiho sino la primera estrofa d'una de ses poesies llorejades:

Quan l'estiu altre vegada
m'ha sobtat abaix al plà
he donat una mirada
al Montseny que, llà d'enllà,
ab sa testa encar nevada
may se cansa d'ensisá.

Oh montanya generosa,
colossal, esplendorosa,
que senyales l'infinit!
en tes ombres regalades,
en tes calmes isolades,
quantes voltes m'hi he acollit!

Si; el cantaire bosquerol, el cantaire del Montseny, en especial y en general el de tot lo pagesivol y montanyench de nostra terra, podriem dir-li. Ell en versos, ell en prosa, es sempre montanyench y'ls que'l coneixen personalment, al llegir sos treballs no'ls hi es fàcil foragitar-se 'l recort de son aspecte sanitos d'intellectual de la montanya. No es un pagès intel·lectual, es un intel·lectual pagesivol, si valen les paradoxes; ho es desde sa presencia fins el tó de sa veu y les paraules que usa.

Ell ha sentit l'udol dels lloparrassos, ell ha vist el singular mes d'una vegada, ell es conegut per hostals y llogarets de la nostra montanya, ell es una institució; l'hereu directe d'en Berga y els escriptors vigatans!

Mes a través la frondosa verdissa de sa prosa un xich esquerpa hi descobririeu sempre un escriptor delicat. Aixís en *Dos amors*, en que fa una subtil pintura de la lluyta interna que sofreix un estudiant de capellà de Vich al enamorar-se d'una dòna, lluyta que

té un desenllàs tràgich al fons de tot d'una timbera...

Per això pensant ab en Busquets, sempre se m'acut l'imatge (encare que puga semblar rebuscada) de lo estrany que resultaria veure unides, a l'esquerpa y fera rusticitat d'un singular, inmillorables qualitats domestiques.

Felicitém de tot cor a qui ab sa noveleta «*Dos amors*» ens ha fet passar una estona deleitosa fentnos pressentir al ensempls una esplendorosa cullita de noveles flairoses.

PERA CORS JOVES, de l'Enrich de Fuentes.
IV volúm de la «Biblioteca Patufets».

Es un llibre pels nens, però tant interessant y escrit ab tal coneixement de la vida, que es ensenyansa pels majors y veritable arxiu d'observacions subtilissimes. Diuen que'n Fuentes va escriure l'obra pera'ls fills de'n Maragall y que no pensava pas publicarla. En Baguñà, que va saberho, va pregar al autor que li deixés llegir el llibre y va quedarne tant enamorat que va faltarli temps per demanar a en Fuentes que li permetés incloure l'obra dintre de la «Biblioteca Patufets», que ja va sent tant popular a Catalunya. En Fuentes y en Baguñà, donchs, han tingut una bona pensada y cal felicitarlos. Els nostres infants estàn d'enhorabona, tenint guanyats per l'encís del seu amor a escriptors com en Fuentes y a editors tant esplèndits com en Baguñà.

Pera cors joves va il·lustrat ab gran nombre de dibuixos de l'Opisso. L'Opisso, entre nosaltres, potser sigui el millor il·lustrador que tenim per la manera justa y sobria que té d'interpretar el pensament de les obres. Els seus dibuixos no destorben may, sino que son sempre aclaració del text y fins, ben sovint, contribueixen a donar més color a les narracions a que van intercalats. Y aquesta vegada, novament, l'Opisso ha estat a l'altura de la seva reputació.

**ELS NOSTRES
ARTISTES EN
CARICATURA
L'ADRIÀ GUAL**

Soch esblaimat y esllanguit ben bé de natural. Comensant per la mirada divagadora y pel tò de la veu, que sembla que sempre plogui, talment. D'altre part, m'agraden els sorolls de la quietut y les clarors de sagristia y les postes de sol que ben sovint semblen clarors d'aquella aubada... Els sentits s'hi condormen y l'esperit hi somnia ab aytals postes... Aixó de vegades no ho entenèm prou bé...

Els vels de la fantasia 'm fan difoses les coses d'aquest mon que fa massa resplandor de llum per agradarme prou... M'hi sento desplassat, moltes vegades; vet-ho aquí tot! Jo voldria caminar entre mitg d'ombres tornassolades de frescor y com un desmay estarme ben aquietat vora mateix de les aigues somortes de un estany en gran encantament...

Arè'm plau confessarme, ja ho veus. Y per xò't conto sense qne me'ls demanis aquets secrets del meu viurer. Polsa la lira de set cordes y tant debó que't siguin ben plahentes aquestes armonies... Aquí comensa lo que tal volta pugui interessarte...

No sé si tot això be de lluny y ben fora de mi o be's pert entre les boyres dels meus dintres. Lo que penso es això y pelcas aixís t'ho conto, oh figura desconeguda que no veig però pressento ab ulls de fantasia!...

Y que'm pots dir encare que'm pugui ser camí de coneixensa de mi mateix si'm he escoltat desde el primer dia ab intents de bona sinceritat?...

Dius que t'estranya talment qne sent com te dich no m'estigui aquietat en un recó de casa.. Si esforces la comprensió ho sabràs be prou del cert. Que això del Intim vè de lluny y del meu natural, encare que de sobte no t'ho sembli... Parathi un xich y concentrat. Escolta y di'am desseguida si sabs cosa de la terra mes deserta de sensacions que'l passar sense profit pel mitg dels homes que'n senten l'anyoransa del ser aconduhits y arredossarse sota les ales de la bona doctrina...

Donchs aquest ha sigut lo meu intent en bé dels homes de bona voluntat y l'Intim no es pas altre cosa yarem comensar molta colla y hem acabat l'Intim, en Vilaregut y jo, que ja som prous, penso si fem obra bona.. Y encare vuy ferte franch de totes les reculades y contratemps d'aquesta historia que potser trovaries trista.. Tant se val! Trista o alegre, lo que's ben cert es que tots ja l'hem sentida remorejar l'aigua viva de la bona nova y qu'ella se'ns ha filtrat fins al moll dels ossos... Y tant mateix, això ja compta alguna cosa!

Si m'ajudes no has de temer aquestes nuvolades perque tot seguirà avant baix la meua direcció. Y al cap d'avall, encare'm restarà espay per escriurer y pintar y fins fer música; que tot ho faré ab molt gust si no't desplau y vols ser dels ungits com t desitjo per tu mateix y fins per mi, ja que m'escoltes ab tant d'afecte y has comprés el bon intent de les paraules...

ADRIÀ GUAL

EXPOSICIÓ D'EX-LIBRIS

Poch podia pensar-se el Doctor Thebussem, l'erudit escritor ànima del ex-librisme ibèrich quan en l'any 1895 publicà son inoblidable article en la *Ilustración Española y Americana*, parlant sobre Ex-libris, que corrent el temps (y no molt, donat lo ressagats que anèm en el nostre país en matèries de cultura), arribés aquesta branca d'art interessant en tots conceptes a pendre carta de naturalesa entre nosaltres y constituís llegió el nombre de dibuixants propiament nomenats ex-libristas.

Y que ha tret bona florida en qualitat y quantitat, cal veureho en la exposició d' ex-libris que ha organitzat y té exposada en son hostatge del carrer de Trafalgar la benemèrita *Asociació de Lectura Catalana*.

Timbre d'orgull serà per nosaltres el que Catalunya pot ben dir-se es la que porta tot el pès y devantera en el moviment ex-libristich ibèrich. Com diem abans, l'obra d'art en les marques de biblioteca s'ha familiaritzat tant a Catalunya y especialment a Barcelona, que apart dels molts iniciats que ja'l posseïxen y n'orian llurs llibres, tothom està en concíexement de lo que es, representa y condueix la petita marca de llibre universalment coneguda pel mot llatí Ex-libris.

Y sentat això no'n farèm cap historia retrospectiva seguint tot son procés desde els primitius temps egipcis fins a nostres dies. Ens quedarem a casa, a la casa nostra, per concretarnos a la actual Exposició. Mereix ser consignat que aytal manifestació pública de dit genre es la primera que té lloch a Espanya y quarta de les que s'han fet al mon.

Cal veure lo que ha reunit en ses diverses sales l'*Asociació de Lectura Catalana*. En la sala gran, ahont altres dies s'hi fa l'apostolat

del ben llegir, hi han colocat els originals en nombre indefinit, superbs y magnífichs els dels mestres del ex-librisme ibèrichs, delicat y decoratiu en excès en Riquer, ferm y germanisat en Triadó; modestos y sincers e's ressagats que volen formar en la anella del gran moviment.

Y en cada obra hi veureu un pensament, un símbol, quelcòm que a l'artista l'ha fet endinzar-se en les perilloses regions d'una concepció felisa. Y càs agradós: tots ells respiren aire català, ben català; en tots voleya un cant patriòtich que'ls fa més nostres.

Tornèm á insistir en la idea primordial de tot exlibris. En els exposats, y en algùn d'ells bellament resolt, pot veures á quin punt l'obra d'art en la marca de biblioteca pot assolir les fites de la més pura bellesa. Hi ha en l'Ex-libris pasta pera que'l dibuixant pugui fer obra mestra, en procediment, en concepció en anàlisis fondos, d'ànima, en desenrotllarhi abtutats potser difícils de manifestarse en altres genres....

Si tu, llegidor amable sabe's's, quan estima *Hic* al exlibris, y quins son els seus entusiasmes per ell, y com gosa mirant els bells exemplars, bells en extrem com les reproduccions estrangeres que honoren una altre sala de l'A. de L. C. no t'estranyaria que't recomanés pera que ho diguessis, y corrés la veu que una Exposició d'Ex-libris y important com es la que'ns ocupa, cal saberla mirar, que fácil es passar coses de llarch y mirar un conjunt, un conjunt que pot distreure en l'apilotament de tanta obra reunida, y aquest conjunt de sala arreglada cal allunyar-lo y mirar y penetrar l'ex-libris, viurel si's permet la paraula, y reconèixer com en la petita marca de llibre pot enmotllarshi tota la vida y tota una gloria d'artista, que això diràs devant

d'exemplars anglesos y tal afirmació podràs dir davant d'un Solon.

Gracies sien dades a la *Associació de Lectura Catalana* per haver reunit un tant gran nombre d'Ex-libris, enaltint y propagant aquesta manifestació de cultura y avens.

EXPOSICIÓ A CÁN DALMAU

Una amable invitació m'ha fet visitar la botiga d'antigüitats que al carrer del Pi té a son càrrech l'intelligent artista J. Dalmau. Y ha volgut donar una nota nova exposant uns dibuixos d'en Mompou que per son aspecte més semblen del segle que vindrà, en amigable consorci ab teles y marfils de passades centuries.

Els dibuixos d'aquest jove o no'ns agraden o no'ls capim lo suficient. Estèm ab aytal dupte. No'ns poden agradar perque la caricatura, fins la més original y llure, la entenem sempre dintre una visió de les coses reals. Y no caure may en la llibertat de fugir tota forma humana per presentarnos obra de fàcil tras que fa neixer el dupte de que si alló, fantasia o equivocació, es fet perque tota lluyta hi està allunyada.

Els dibuixos d'en Mompou no son obre de un artista negat, que aixó podria deduirsen de lo abans dit. No, molt al contrari, son de dibuixant que pot valdre, y que a voltes té idees felicissimes; una de les que recordem la del home corpulent, gegantí, filant ab el fús com vella sexegenaria, baix l'imposició de la dona desnerida tota nervi y rebeldia. Es la despreocupació de lo primordial en la forma que domina en la negació de lo humà, tots els dibuixos que no podem conformarnoshi, perque tant se valdria que l'artista no tingués ulls pera gaudir de la bellesa y de la forma humana.

Odes atòmiques

LA SEVA CÀMBRA

*Nacrada petxina,
retaule del cel,
d'hont la tarongina
va tréuren l'arrel.*

*Arca immaculada
de tons de marfil,
clara y perfumada
com etern Abril.*

*Estoig de puresa
hont dorm la bellesa
que'm va enamorà.*

*Oh! cambra deserta,
quan Ella hi desperta,
per mi, l'mon hi hà!*

EL SEU «BOUDOIR»

*Celda esmeragdina
d'atraienta llum.
Ella es la regina
de tot son perfum.*

*Espill qui reflecta
sos gestes divins.
L'amor predilecta
la oviro aqui dins,
que's planxa y se renta
gentil, somrienta...*

*Oh! célic boudoir,
hont un l'endavina
flotà en la piscina
com un lliri clar.*

EL SEU JARDÍ

*El seu jardí, sens igual,
té un encís de poesia,
sublim encant y alegria
de paradís celestial.*

*Hi ha camelies, alelis,
vares de jessé, englantines,
roses, lliris, tarongines,
flors de lotus y de llis.*

*Y entre perfums y colors
la Reina dels meus amors.*

*Una glorieta al final
de perdurable memoria.
Serhi ab Ella, es sé en la gloria
d'una verge terrenal.*

JOAN REDONDO.

Acompanya aquest nombre el tercer plech de la tragedia

La llàntia del odi

que venim donant de folletí.

Aquesta obra va esser estrenada di-vendres passat en el teatre Romea y obtingué, tant del públich com de la prempsa, un éxit franch, sens dupte el que's mereixia y que nosaltres ja esperavem al comensar a donarla als nostres llegidors.

Esperém que els nostres llegidors veurán ab gust la secció que ja haviem anunciat de: «Nostres artistes en caricatura» y que avuy comensa.

En ella no sols posém en caricatura les faccions dels nostres artistes sino que ens arrisquéem també a estrafer el seu estil. Es una nova caricatura tant llegítima com les altres. Per que, ben mirat, no sols té d'esser patrimoni dels dibuixants el poder posar una persona eminent com un Sant Llàtzer; la pluma també ha de poder ferho y ab major rahó si's té'n compte que nosaltres sols estraferém a les persones que s'ho mereixen, això es, a'n els que'ns causen admiració.

Ser caricaturisat ha sigut sempre una honra.

Ab motiu d'haver d'entrar en caixa el nombre present abans del dijous, nostre company *Espill* se veu impossibilitat per

parlar de l'estrena de *La presentalla*, del vell poeta Apeles Mestres D'aquesta obra y de *La Reina Vella*, lletra de l'Angel Guimerà, música de l'Enrich Morera, quina estrena tingué lloch ahir dijous, al teatre Principal, ne donarà compte nostre redactor en el nombre vinent.

INTERNACIONALS.

Lentament se reanimen les activitats politiques. M. Scholaert, president del Parlament belga ha acceptada la comanda de formar un nou ministeri, essent ben acullida per tots els partits la seva designació. La acceptació del Ministeri implica la necessitat de modificar el projecte d'anexió congolese; a RUSSIA han acabat les sessions del procés contra els diputats de la primera дума signataris del manifest de Vitborg; se'ls comdemna a tres mesos de presó. El princep de Bülow recomensa una nova época de equilibris y subtilitats politiques tant al Langtag con Reichstag, per assegurar-se la penetració a Polonia y la cohesió del bloch. Al MARROC res de nou. Tan la seva feina de reconstrucció del de finances els japonesos ben agens a les intencions bèliques que algún diari francès els ha atribuït.

CORRESPONDENCIA

C. de la V.: Sentim dirli que, fins ara, vosté no revela cap mena de condició. A. P. y M.: Moltes mercès per la seva afectuosa carta. Mirarem de arreglar el treball y potser publicarlo. De totes maneres, vosté revela condicions y es molt possible que, practicantse y guanyant en correcció y sobrietat, fassi coses forsa remarcables. A. F. y B.: Lo mateix li dich. Poden seguir enviant. A. P.: Es molt poch literari el seu treball.

Obres publicades per la casa Editorial BARTOMEU BAXARIAS
Passatge de Mercader, 10. - BARCELONA

Obra Nacional

Diccionari Catalá

Conté'l llenguatge complert de

Catalunya, Mallorca, Valencia, Rosselló y Sardenya, Clássich y Modern

Triplica al mes complert dels publicats

Forma aquesta interessant obra **tres** grans volums; al preu de **72** pessetes,
 ricament enquadernat ab tapes d'elegant dibuix, de tela y llom de pell.

Pot adquirirse à plassos de 5 pessetes mensuals

Obres Dramátiques de POMPEU CREHUET

publicades per la casa BAXARIAS

LA MORTA, un acte. 1 pesseta

BOCA D'INFERN, monòlech. 50 cèntims

CLAROR DE POSTA, un acte. 1 pesseta

Dietari de la Guerra á Cervera

Des del any 1462 al 1465

per

Francesch Carreras y Candi

Aquesta interessant obra que forma sols un volum de 224 planes, se ven
 al preu de **4** pessetes